

Loreta Lichtarovičienė

**ETNINĖS KULTŪROS UGDYMAS
LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ĮSTAIGOSE**

Teminė kryptis „Etninės kultūros ugdymo specialistų poreikio ir rengimo analizė“

Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų 2016–2022 metų programos 2017 metų konkurso tyrimas, patvirtintas 2017 metų balandžio 18 dieną įvykusiame posėdyje (protokolo Nr. N.-65)

Vilnius

2017

TURINYS

ĮVADAS	3
I. ETNINĖS KULTŪROS UGDYMO LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ UGDYMO ĮSTAIGOSE SITUACIJA	4
II. ETNOKULTŪRINIŲ RENGINIŲ CHARAKTERISTIKA	14
III. MOKINIŲ TAUTINĖ SAVIVOKA IR ETNOKULTŪRINIS IŠPRUSIMAS	20
IŠVADOS IR SIŪLYMAI	25

IVADAS

Tyrimo objektas – Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigų (gimnazijų, mokymo centrų ir vidurinių mokyklų) mokiniai, etninės kultūros mokytojai ir administracijos atstovai.

Temos aktualumas. Etninės kultūros nūdienos padėtis vidurinėje švietimo grandyje yra analizuota (pvz. 2002 m. Socialinio tyrimų instituto tyrimas „Etninės kultūros raiškos ir sklaidos vidurinėje švietimo grandyje“). Suaugusiųjų švietimas Lietuvoje iki šiol nėra išsamiau tyrinėtas. Tyrimas atskleistų realią etninės kultūros apraiškų situaciją suaugusiųjų švietimo grandyje, kuri, puoselėjant etnokultūriškai išprususią, etninę kultūrą gebančią integruoti į asmeninį gyvenimą, puoselėjančią tradicijas, asmenybę, nekelia abejonių.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti etninės kultūros ugdymo apraiškų kokybę ir kiekybę Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose (gimnazijų, mokymo centrų ir vidurinių mokyklų), aprėpiant etnokultūrinę veiklą formaliajame ir neformaliajame ugdyme.

Tyrimo uždaviniai: 1) išanalizuoti etninės kultūros ugdymo Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose situaciją, apklausiant įstaigų administraciją; 2) apžvelgti ir palyginti etnokultūrinių renginių kiekybę ir kokybę, išanalizuojant įstaigų internetiniuose puslapiuose pateiktą informaciją; 3) apklausti šiose ugdymo įstaigose besimokančius mokinius; 4) išanalizuoti suaugusiųjų ugdymo įstaigų etninės kultūros specialistų poreikį.

Tyrimo metodai: 1) lauko tyrimų analizė; 2) internetinių puslapių apžvalga ir analizė.

Atliekant tyrimą parengtos anketos įstaigų administracijos atstovams, aiškinantis etnokultūrinio ugdymo situaciją ir etninės kultūros specialistų poreikį, bei anketos mokiniams, kurios įdėtos internetiniame apklausų puslapyje www.apklausa.lt¹, aiškinantis šių įstaigų mokinių tautinės savivokos raišką ir etnokultūrinį išprusimą. Analizuojant etnokultūrinio ugdymo situaciją anketos išsiųstos 25 Lietuvos suaugusiųjų gimnazijoms, suaugusiųjų mokymo centrams ir suaugusiųjų vidurinėms mokykloms. Į anketos klausimus atsakė 17 suaugusiųjų ugdymo įstaigų. Likusių 8 ugdymo įstaigų duomenys buvo surasti jų internetiniuose puslapiuose skelbiamoje informacijoje peržiūrėjus ugdymo planus, pamokų tvarkaraščius, mokytojų sąrašus ir pan. Tiriant mokinių etnokultūrinį išprusimą, suaugusiųjų gimnazijų administracijai anketose pateiktos nuorodos į internete įdėtą anketą mokiniams. Į anketą atsakė 154 mokiniai: 50 Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centro, 8 Tauragės suaugusiųjų mokymo centro, 15 Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centro, 9 Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centro, 3 Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos, 18 Vilniaus suaugusiųjų mokymo centro, 2 Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazijos, 11 Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centro, 38

¹ Anketos mokiniams. Prieiga per internetą <https://apklausa.lt/f/etnines-kulturos-globos-tarybos-ekgt-2017-metu-moksliniu-tyrimu-etnines-ku-29gcm2/answers/new.fullpage>

Marijampolės suaugusiųjų mokymo centro mokiniai. Etnokultūrinių renginių ir ugdymo apraiškų analizė atlikta remiantis suaugusiųjų ugdymo įstaigų internetiniuose puslapiuose rasta medžiaga, pasirenkant 2016–2017 mokslo metų renginių apžvalgą. Peržvelgti ir analizuoti 2017 m. valstybinių egzaminų rezultatai, skelbiami Nacionalinio egzaminų centro svetainėje², jų koreliacija su etnokultūriniu ugdymu suaugusiųjų ugdymo įstaigose.

I. ETNINĖS KULTŪROS UGDYMO LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ UGDYMO ĮSTAIGOSE SITUACIJA

Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad etninė kultūra kaip pasirenkamas dalykas siūlomas tik 16 % Lietuvos suaugusiųjų gimnazijų ir mokymo centrų (etninės kultūros pamokas siūlo 4 ugdymo įstaigos iš 25). 2016–2017 m. m. etninės kultūros pamokos vyko tik 2-jose suaugusiųjų ugdymo įstaigose – Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centre ir Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijoje. Kitos dvi ugdymo įstaigos teigia, kad mokiniai etninės kultūros pamokų 2016–2017 m. m. nesirinko, todėl etninė kultūra integruota į kitus dalykus. 15 ugdymo įstaigų (60 %) teigia etninę kultūrą integruojantys į kitus mokomuosius dalykus ar neformalųjį ugdymą. 6 suaugusiųjų ugdymo įstaigos (24 %) etninės kultūros ugdymo apraiškų nenurodė.

Norint apžvelgti etninės kultūros sklaidą neformaliajame ugdyme, anketose buvo prašoma nurodyti, kokie etnokultūriniai būreliai veikia suaugusiųjų ugdymo įstaigose. Gauti duomenys parodyti 1 lentelėje.

1 lentelė. Anketų duomenys.

Eil. nr.	Mokyklos pavadinimas	Etninės kultūros būreliai, val. sk.
1.	Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras	„Tautos kultūra“ – 3 val.; „Senolių palikimas – dvasinis kelrodis“ – 3 val.
2.	Alytaus suaugusiųjų ir jaunimo mokykla	<i>Į anketą neatsakė</i>
3.	Jonavos suaugusiųjų švietimo centras	-
4.	Joniškio jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	<i>Gimnazija uždaryta, į anketą neatsakė</i>
5.	Kaišiadorių suaugusiųjų ir jaunimo mokykla	-
6.	Kalvarijos suaugusiųjų mokykla	<i>Į anketą neatsakė</i>
7.	Kauno suaugusiųjų mokymo centras	<i>Į anketą neatsakė</i>
8.	Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	-
9.	Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras	„Etninė kultūra“ (11–12 kl.) – 1 val.
10.	Kybartų suaugusiųjų mokykla	Integracija etikos pamokose
11.	Klaipėdos suaugusiųjų gimnazija	-
12.	Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras	„Amatų sodas“ – 1 val.; „Senieji amatai – vilnos vėlimas“ – 1 val.; „Tradicijos ir papročiai

² 2017 m. valstybinių brandos egzaminų rezultatai Lietuvoje. Prieiga per internetą <http://www.egzaminai.lt/615/>

		istorijos raidoje“ – 1 val.
13.	Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	-
14.	Plungės suaugusiųjų švietimo centras	<i>I anketą neatsakė</i>
15.	Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	-
16.	Šiaulių suaugusiųjų mokykla	<i>I anketą neatsakė</i>
17.	Šilalės suaugusiųjų mokykla	<i>I anketą neatsakė</i>
18.	Šilutės jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras	<i>I anketą neatsakė</i>
19.	Tauragės suaugusiųjų mokymo centras	Būrelių nesiūlo, nes nepakanka lėšų
20.	Telšių suaugusiųjų mokykla	-
21.	Trakų suaugusiųjų mokymo centras	„Menų studija“ – 1 val.; „Pasakų didaktika“ – 1 val.
22.	Vilkaviškio r. Giedrių jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	-
23.	Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija	-
24.	Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija	„Etninės veiklos klubas“ – 2 val.; „Menų studija“ – 3,5 val.; „Šiaudinių sodų rišimo ir vytinių juostų vijimo kursai“ – 3 val.
25.	Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras	„Liaudies muzika ir dabartis“ – 1 val.

Apžvelgus 1 lentelės duomenis matyti, kad tik 6 suaugusiųjų įstaigos iš 17 atsakiusiųjų mokiniams neformaliajame ugdyme siūlo etnokultūrinius būrelius. Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras 2016–2017 m. m. neformaliajame etnokultūriname ugdyme būreliams „Tautos kultūra“ ir „Senolių palikimas – dvasinis kelrodis“ skyrė 6 val., Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras – 1 val. būreliui „Etninė kultūra“, Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras – 3 val. būreliams „Amatų sodas“, „Senieji amatai – vilnos vėlimas“, „Tradicijos ir papročiai istorijos eigoje“, Trakų suaugusiųjų mokymo centras – 2 val. būreliams „Menų studija“ ir „Pasakų didaktika“, Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija – 8,5 val. būreliams „Etninės veiklos klubas“, „Menų studija“, „Šiaudinių sodų rišimo ir vytinių juostų vijimo kursai“ ir Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras – 1 val. būreliui „Liaudies muzika ir dabartis“.

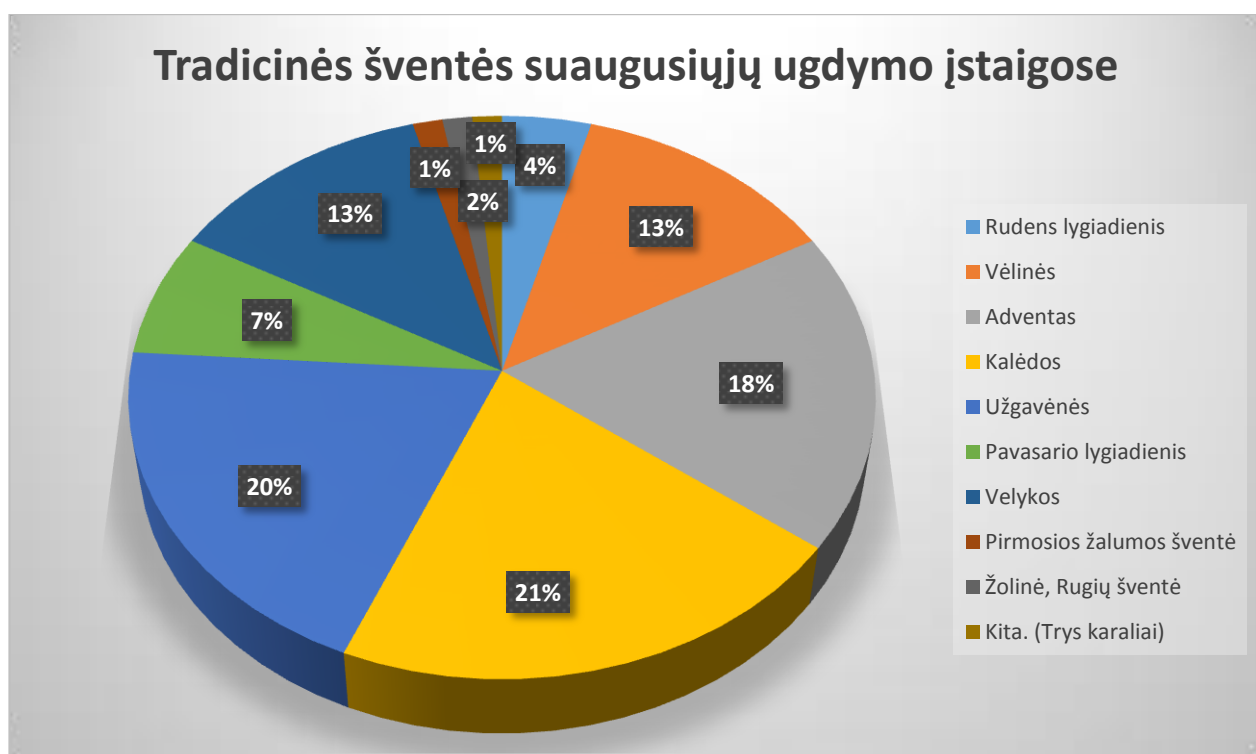
Etninės kultūros pamokas siūlančių suaugusiųjų ugdymo įstaigų administracijos nurodė šį etninės kultūros mokytojų išsilavinimą ir kvalifikaciją:

1. Aukštasis universitetinis pedagoginis išsilavinimas, vyresnysis rusų kalbos mokytojas;
2. 2004 m. Klaipėdos universitete baigta lietuvių filologijos ir etnografijos studijų programa;
3. Aukštasis universitetinis išsilavinimas, lietuvių k. mokytojas metodininkas;
4. VDU etnologijos ir folkloristikos magistras, etninės kultūros mokytojas metodininkas.

Likusios suaugusiųjų ugdymo įstaigos – ir tos, kurios etninę kultūrą vienaip ar kitaip integruoja, ir tos, kurios etnokultūrinio ugdymo neturi, – teigia etninės kultūros mokytojo neturinčios.

Remiantis šiais tyrimo duomenimis, tikėtina, kad etninės kultūros specialistų, galinčių tinkamai dėstyti etninę kultūrą ar konsultuoti integruojančius mokytojus, suaugusiųjų ugdymo įstaigose išties trūksta.

Apžvelgus tyrimo anketų duomenis matyti, kad dažniausiai suaugusiųjų gimnazijose minėtos tradicinės šventės – Kalėdos (21 %), Užgavėnės (20 %), adventas (18 %). Taip pat buvo pažymėtos ir kitos tradicinės šventės: Vėlinės (13 %), Velykos (13 %), pavasario lygiadienis (7 %), rudens lygiadienis (4 %), Žolinė, rugių šventė (2 %), Trys karaliai (1 %), pirmosios žalumos šventė (1 %) (1 pav.).

1 pav. Tradicinės šventės anketą užpildžiusiose suaugusiųjų ugdymo įstaigose, proc., N=17

2 lentelėje matyti, kokią dar etnokultūrinę veiklą į anketą atsakiusios Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigos vykdė 2016–2017 m. m. Iš pateiktų duomenų matyti, kad įvairią etnokultūrinę veiklą vykdė 52 % respondentų (9 suaugusiųjų ugdymo įstaigos iš 17).

2 lentelė. Tyrimo anketų duomenys. Kalba netaisyta.

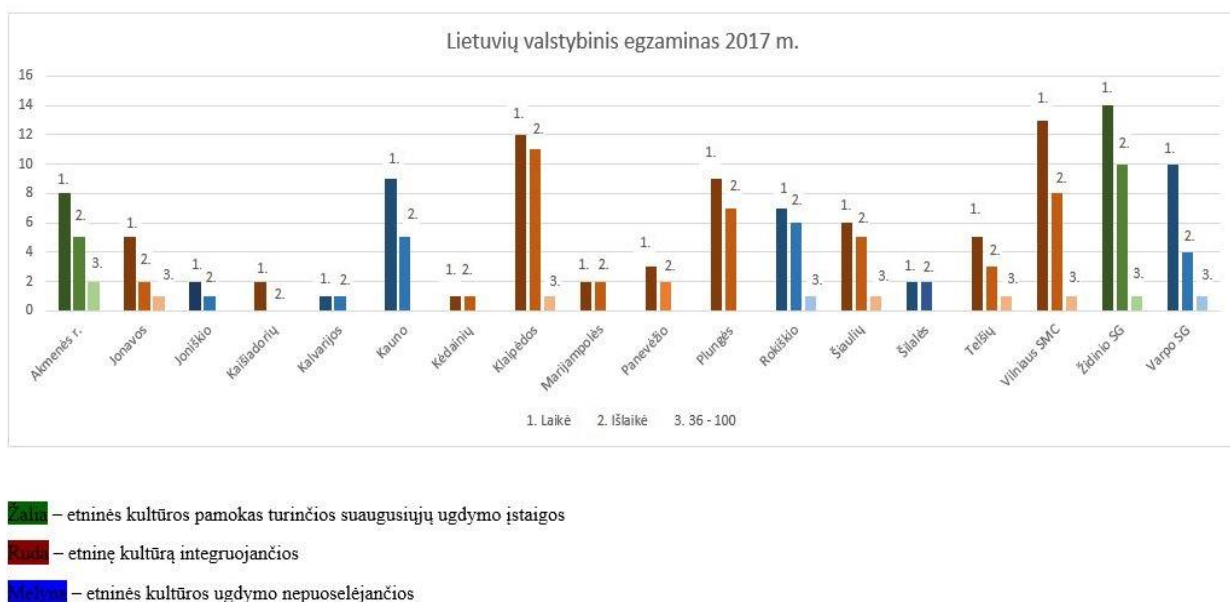
Eil. nr.	Mokyklos pavadinimas	Kita etnokultūrinė veikla
1.	Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras.	etninės kultūros kursų: - 3 etninės kultūros stovyklų: - 1 bendradarbiavimas su kitomis Lietuvos ugdymo ir kultūros įstaigomis organizuojant bendrus etnokultūros renginius.
2.	Jonavos suaugusiųjų švietimo centras	Trečiojo amžiaus universiteto 3 dainų vakaronės Dalyvavome projekte, „Tarp nyčių nytužėlių“, Jonavos krašto

		muziejuje dalyvavome kūrybinėse dirbtuvėse, „Etninio tapatumo ženklai kasdienybėje: lininio maišelio dekoravimas“ Edukacinė išvyka „Vilnos ir lino kelias“- dalyvavo 35 mokiniai
3.	Kaišiadorių suaugusiųjų ir jaunimo mokykla	-
4.	Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Liaudies šokių ir dainų vakaronė Suaugusiųjų skyriuje vyko paskaita „Kėdainių krašto piliakalniai – kraštovaizdžio elementai ir praeities liudininkai“, dalyvauta diskusijoje „Liaudies daina – tautos sielos išraiška“.
5.	Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras	-
6.	Kybartų suaugusiųjų mokykla	-
7.	Klaipėdos suaugusiųjų gimnazija	-
8.	Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras	Pažintinės išvykos Rumšiškės Basanavičiaus tėviškė Trakai
9.	Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	„Popietė „Mama, pakylėk ligi dangaus...“ (dainavome lopšines), mokinių skaičius - 20. Parodos skaitykloje – 17 („Knygnešių diena“, „Žemės diena“, „Šv. Velykos“, „Motinos diena“, „Joninės (Rasos šventė)“, „2016 metai – Saulės mūšio metai“, „Vilniaus įkūrėjo, Lietuvos didžiojo kunigaikščio, Gedimino dienai“, „Šv. Kūčios ir Šv. Kalėdos“, „Lietuvių tautosakininko Leonardo Saukos 85-osios metinės“, „Antropologės, etnografės Marijos Aleksaitės-Gimbutienės 95-osios metinės paminėti“, parodos lietuvių rašytojų jubiliejinėms gimimo metinėms paminėti, parodose dalyvaujančių ir lankančių skaičius 512); Mugės – 2 (1 Kaziuko mugė Centre ir 1 skyriuje Pataisos namuose), mokinių skaičius – 90; Atviros pamokos – 1 (Velykų pažinimas per mokomuosius dalykus“ bendra atvira visų mokomųjų dalykų pamoka), mokinių skaičius – 30; Akcijos – 4 , mokinių skaičius - 120 („Ir mes už tautą ir kalbą!“, „Kalėdų kelių nutieskime kartu“ šventinių angelų gamyba (karpiniai, Dailės studijoje), „Šypsenų banga“ (kalėdinių senių gamyba ir perdavimas draugams), kalėdinė Gerumo akcija „Iš mano rankų į Tavo rankas“); konkursai – 7 , mokinių skaičius 48 (kompiuterinio atviruko konkursas „Čia mano namai – čia gera visiems!“ (organizatorius Panevėžio suaugusiųjų mokymo centras), Panevėžio Pušaloto mikrorajono bendruomenės logotipo konkursas, dalyvavimas šalies besimokančiųjų kūrybinių darbų konkurse „Kuriu, vadinasi, esu“, dalyvavimas kelionių maratono šalies mokiniams ir mokytojams konkursas „Nuo gimtinės iki plačios šalies“, konkursas „Lietuvos istorijos žinovas“, konkursas „Knygom kvepiančios Kalėdos“, konkursas „Žiemos fantazija“); Tautodailės parodos – 2 , mokinių skaičius – 46 („Gyvenimo spalvos“, autorė - IIIc kl. mokinė V.Palionienės), „Medžio amatas“, autorius - IIa kl. mokinio A.Belevičius); Įvairios šventės – 2 , mokinių skaičius – 120 (šventinis vakaras „Kai pasaka tiki...“ (Panevėžio lėlių vežimo teatre), Užgavėnių šventė); Mokinių apklausa – „Kas pasaulyje geriausiai reprezentuoja (pristato) Lietuvą?“, mokinių skaičius – 30;

		<p>Konferencija – skirta Vasario 16-ajai „Tautai ir kalbai“, dalyvių skaičius – 30.</p> <p>Projektai, ekskursijos, edukacinės išvykos – 5, mokinių skaičius 82 („Tautai ir kalbai: tapatybės akcentai“ (lankytini objektai – filharmonija, M.K.Čiurlionio namai, Šlapelių muziejus, Signatarų namai, Rasų kapinės), „Šimtmečio keliu: tautai ir kalbai“ (lankytini objektai – Marijampolė, J.Jablonskio sodyba, Paežeriai, Ožkabalai, Vilkaviškis), „Į VU biblioteką – per Vilniaus istoriją ir tradicijas“ (lankytini objektai – VU biblioteka, observatorija, Kaziuko mugės tradicijos ir t.t.), edukacinė išvyka mokiniams į Panevėžio valymo įrenginius, skirta Žemės dienai, projektas „Kalėdinės eglutės pasaka“;</p>
10.	Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	-
11.	Tauragės suaugusiųjų mokymo centras	<p>Organizuojamos kūrybinės dirbtuvės (2xper m.), kuriose mokomi įvairių amatų (medžio drožybos, juostų pynimo), Advento vainikų pynimo, verbų rišimo, velykinių margučių marginimo ir kt. Tuo pat metu prisimenamos įvairių kalendorinių švenčių tradicijos, visų renginių (ir integruotų pamokų metu) nuolat dainuojamos lietuvių liaudies dainos, atitinkančios renginio ar pamokos temą.</p> <p>Įgyvendinami 3 projektai UP metu: „Tautinis kostiumas – svarbus tautos simbolis“, „Kalboje visų namai“, „Kelionių gidas: Tauragės piliakalniai“. Projektai tęsis iki Naujųjų metų.</p> <p>Kasmet dailės ir technologijų mokytojai rengia mokinius respublikiniam moksleivių liaudies dailės konkursui „Sidabro vainikėlis 2017“.</p>
12.	Telšių suaugusiųjų mokykla	-
13.	Trakų suaugusiųjų mokymo centras	-
14.	Vilkaviškio r. Giedrių jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	-
15.	Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija	etninės kultūros kursų: 3 dienų
16.	Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija	<p>Kalėdinių šiaudinių žaislų rišimo seminaras;</p> <p>„Ženkilai burtukėmis“ tautinio kostiumo metams pažymėti;</p> <p>Sertifikuota kvalifikacijos tobulinimo programa „Šiaudinių sodų ir saulučių rišimas bei pritaikymas bendruomeniškumo ir erdvinio mąstymo ugdymui“, vesti 36 val. kursai;</p> <p>Pranešimas „Bendruomeniškumo ugdymas veriant šiaudinius sodus“ Maišiagalos amatų centro Jauniūnų salėje;</p> <p>Pranešimas „Šiaudiniai dangaus sodai ir etninės kultūros pažinimo svarba šiuolaikiniam žmogui“ konferencijoje „Menų sintezės nauda besimokančiųjų motyvacijai stiprinti“ Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazijoje;</p> <p>Menų studijos išvažiuojamieji koncertai: Mykolo Romerio universitete, Lukiškių tardymo izoliatoriuje – kalėjime, globos namuose „Senevita“, Vilniaus kolegijoje, Varpo gimnazijoje.</p>
17.	Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras	VSMC ir Karoliniškių muzikos mokyklos integruotas projektas „Piliakalniai – Lietuvos simboliai“, standai įvairių švenčių progai.

Norint išsiaiškinti ir parodyti, kaip etninės kultūros ugdymas koreliuoja su mokinių pažangumu, tyrimo metu buvo analizuoti suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokinių 2017 m. lietuvių k., istorijos ir geografijos valstybinių egzaminų rezultatai.

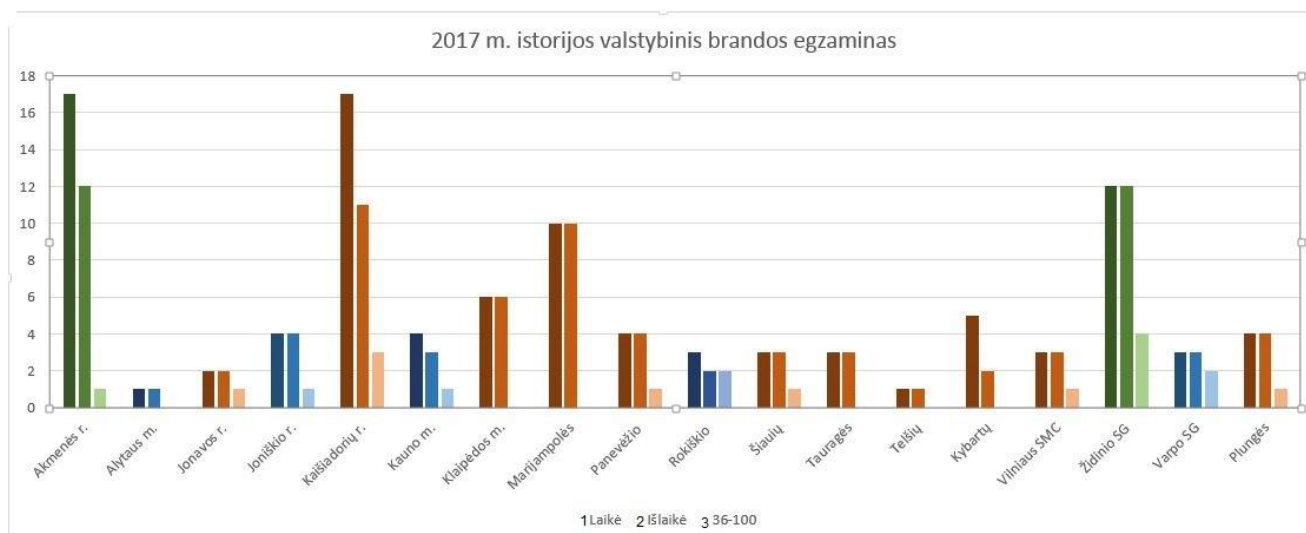
Sudarius lietuvių kalbos valstybinio egzamino diagramą (2 pav.) matyti, kad lietuvių kalbos valstybinį egzaminą rinkosi 72 % visų Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigų absolventų (tai – 18 iš 25 suaugusiųjų ugdymo įstaigų). Iš jų – 2 ugdymo įstaigos, kuriose dėstoma etninė kultūra, 10 – kuriose etninė kultūra vienaip ar kitaip integruojama. Daugiausia mokinių, pasirinkusių laikyti valstybinį lietuvių egzaminą 2017 m., – etninės kultūros pamokas turinčioje Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijoje. Palyginus trijų Vilniaus suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokinių valstybinio egzamino rezultatus, matyti, kad geriausi rezultatai – taip pat etninės kultūros dalyką turinčioje gimnazijoje. Etninę kultūrą integruojančios gimnazijos rodikliai kiek prastesni, ir etninės kultūros nepuoselejančios gimnazijos rodikliai patys prasčiausi. Patys geriausi rezultatai, lyginant visų Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigų duomenis, tenka Klaipėdos suaugusiųjų gimnazijai, kurioje etninės kultūros pamokos 11–12 klasėje taip pat siūlomos. Apžvelgus mažesnių Lietuvos miestų suaugusiųjų ugdymo įstaigų lietuvių kalbos valstybinio egzamino duomenis, išsiskiria Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centro, kuriame taip pat vyksta etninės kultūros pamokos, absolventų rezultatai. Čia valstybinį egzaminą rinkosi 8 mokiniai, išlaikė 5, 2 iš jų gavo gerus aukštesnius vertinimus.

2 pav. Lietuvių valstybinio brandos egzamino koreliacijos su etnokultūrinio ugdymu iliustracija

Istorijos valstybinį brandos egzaminą rinkosi 18-os Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokiniai. Iš minėtų suaugusiųjų ugdymo įstaigų, kurių mokiniai rinkosi valstybinį brandos

egzaminą, išsiskiria 2 vienintelės Lietuvoje etninės kultūros dalyką turinčios suaugusiųjų ugdymo įstaigos – Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija ir Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras (3 pav. iliustracijoje išskirta žalių atspalvių stulpeliais). Be to, šios suaugusiųjų ugdymo įstaigos neformaliajame ugdyme etnokultūriniais būreliams taip pat yra skyrusios daugiausia valandų. 5-iose gimnazijose etninės kultūros apraiškų neužfiksuota (mėlyni atspalviai), 11 ugdymo įstaigų etninę kultūrą teigia integruojančios į kitus mokomuosius dalykus ar neformalųjį ugdymą (rudi atspalviai). Apžvelgus 2017 m. istorijos valstybinio brandos suaugusiųjų ugdymo įstaigų Lietuvoje rezultatų ir etnokultūrinio ugdymo jose koreliaciją, paaiškėja, kad etninės kultūros dalyką turinčiose ugdymo įstaigose valstybinį egzaminą rinkosi daugiausia mokinių ir jų rezultatai buvo aukščiausi (3 pav.). Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centre istorijos valstybinį brandos egzaminą rinkosi 17 mokinių, egzaminą išlaikė 12, vienas jų gavo aukštesnį balą, Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijoje šį egzaminą rinkosi 12 mokinių, visi 12 egzaminą išlaikė, 4 iš jų gavo aukštesnius vertinimus.

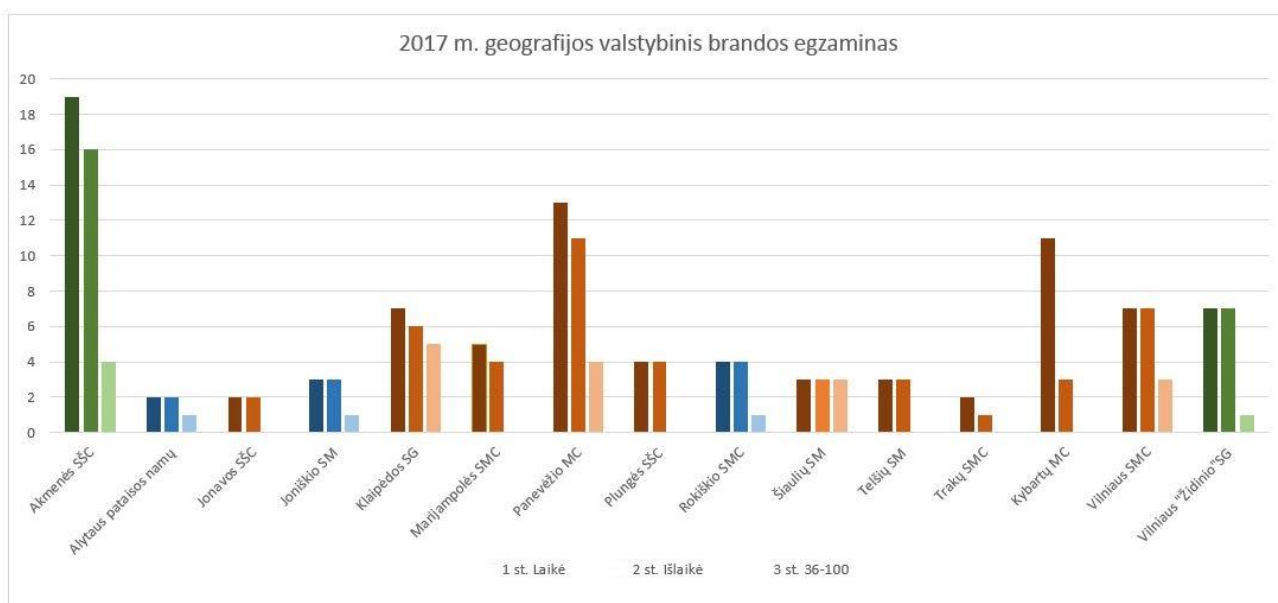

3 pav. Istorijos valstybinio brandos egzamino koreliacijos su etnokultūrinio ugdymu iliustracija

Žvelgiant į 3 pav. iliustraciją aiškiai matyti, kad aukštesnių istorijos valstybinio brandos egzamino rezultatų pasiekė etninę kultūrą puoselėjančios suaugusiųjų ugdymo įstaigos (3 pav. žalių ir rudų atspalvių stulpeliai).

Apžvelgus 2017 m. geografijos valstybinio brandos egzamino ir etninės kultūros puoselėjimo suaugusiųjų ugdymo įstaigose koreliacijos iliustraciją taip pat matyti, kad etninės kultūros dalyką turinčios įstaigos išsiskiria, pvz., Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centre minėtą egzaminą rinkosi 19 mokinių, egzaminą išlaikė 16, 4 iš jų gavo aukštesnius balus (4 pav.). Geografijos valstybinį brandos egzaminą 2017 m. rinkosi 15-os Lietuvos suaugusiųjų

ugdymo įstaigų mokiniai, iš jų 2-jose – etninės kultūros dalykas, 10-yje etninė kultūra integruojama ir 3-jose etninės kultūros apraiškų neužfiksuota. Išanalizavus šių įstaigų mokinių geografijos egzamino rezultatus, matyti, kad etninės kultūros dalyką turinčių ar integruojančių suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokinių rezultatai geresni nei etninės kultūros apraiškų neturinčių ugdymo įstaigų mokinių (4 pav. žalių ir rudų atspalvių stulpeliai).

4 pav. Geografijos valstybinio brandos egzamino koreliacijos su etnokultūrinio ugdymu iliustracija

Apžvelgus 2017 m. lietuvių k., istorijos ir geografijos valstybinių brandos egzaminų rezultatų koreliaciją su etninės kultūros apraiškomis, paaiškėja, kad geriausių rezultatų 2017 m. pasiekė etninės kultūros dalyką turėjusios ir etniam neformaliajam ugdymui daugiausia valandų skyrusios ugdymo įstaigos. Lyginant etninę kultūrą integravusių suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokinių rezultatus su etninės kultūros apraiškų neturinčiomis ugdymo įstaigomis mokinių rezultatais, pastebėta, kad etninę kultūrą puoselėjančių įstaigų mokinių pasirinkimai gausesni ir rezultatai geresni. Remiantis šio tyrimo duomenimis siūlytina visų suaugusiųjų ugdymo įstaigų administracijoms ieškoti etninės kultūros specialistų ir etninei kultūrai skirti pasirenkamųjų valandų. Tyrimo metu paaiškėjo faktas, kad etninės kultūros pasirenkamąsias pamokas siūlo 4 suaugusiųjų ugdymo įstaigos. Iš jų dviejose – Tauragės suaugusiųjų mokymo centre bei Klaipėdos suaugusiųjų gimnazijoje – 2016–2017 m. m. mokiniai etninės kultūros dalyko nepasirinko. Siekiant pašalinti šią pasirinkimo motyvacijos problemą, sektinas Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos pavyzdys – etninės kultūros dalyką mokiniai čia pasirenka kartu su humanitariniu profiliu. Taip nepertraukiamai etninės kultūros dalykas šioje gimnazijoje dėstomas nuo 1997 m.

Švietimo įstatyme nurodoma, kad etninė kultūra turi būti integruota ir į visą ugdymo procesą, todėl visi mokytojai turi turėti tinkamą etninės kultūros kvalifikaciją. 3 lentelėje matyti, kokius etninės kultūros kvalifikacijos kėlimo kursus yra lankę anketą užpildžiusių suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokytojai ir vadovai.

3 lentelė. Tyrimo anketų duomenys. Kalba netaisyta.

Eil. Nr.	Mokyklos pavadinimas	Etnokultūriniai kursai mokytojams	Etnokultūriniai kursai vadovams
1.	Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras	Rajono mokytojų metodinių būrelių užsiėmimai etninės kultūros tema, vyksta pagal poreikį, įgytą patirtį pritaiko praktiškai.	Nebaigė
2.	Jonavos suaugusiųjų švietimo centras	Centro mokytojai per 5 metus dalyvavo 10 seminarų. Seminarai vyko mūsų centre, todėl kiekvienas mokytojas kasmet tobulino etninės kultūros kvalifikaciją	Seminarai vyko mūsų centre, todėl kiekvienas vadovas kartu su kolektyvu kasmet tobulino etninės kultūros kvalifikaciją.
3.	Kaišiadorių suaugusiųjų ir jaunimo mokykla	-	-
4.	Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Per pastaruosius 3 metus (tiek metų vadovauju skyriui) Suaugusiųjų skyriaus mokytojai dalyvavo 9 etninės kultūros kvalifikacijos kėlimo renginiuose, vienam mokytojui tenka 3,25 val.	Per pastaruosius trejus metus vadovai kvalifikacijos etninės kultūros klausimais nekėlė.
5.	Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras	Nebaigė	Nebaigė
6.	Kybartų suaugusiųjų mokykla	Nelankė. Mokykloje dirba daugiausia antraeilininkai.	Nelankė
7.	Klaipėdos suaugusiųjų gimnazija	2015-12-10 beveik visi gimnazijos mokytojai dalyvavo respublikinėje konferencijoje „Eisva mudu abudu“, kuri buvo skirta Etnografinių regionų metams.	Etnografinių regionų metams 2015-12-10 gimnazija (jos vadovai) organizavo respublikinę konferenciją „Eisva mudu abudu“
8.	Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras	Organizuotas- 1(1) seminaras, dalyvavo 34 mokytojai (tenka -1)	-
9.	Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	2013-2017 m. mokytojai dalyvavo 39 etninės kultūros renginiuose (seminaruose, išvykose, konferencijose). Vidutiniškai tenka jų vienam mokytojui – vienas etninės kultūros renginys.	Centro vadovai yra dalyvavę 4 etninės kultūros renginiuose: seminare „Kultūros ir švietimo jungtys: Šiaulių ir Joniškio rajonų mokyklų patirtys“, kvalifikacijos tobulinimo renginyje „Etnokultūrinis ugdymas medijų visuomenės kontekste“, kvalifikacijos tobulinimo renginyje,

			praktinėje-metodinėje konferencijoje „Tautai ir kalbai: tapatybės akcentai“, respublikinėje konferencijoje „Tautinių tradicijų raiška netradicinėse ugdymo aplinkose“.
10.	Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Nebaigė	Nebaigė
11.	Tauragės suaugusiųjų mokymo centras	<p>Turimų lėšų mokytojų kvalifikacijai tobulinti nepakanka, todėl džiaugiamės galimybėmis dalyvauti etninės kultūros konferencijose (pvz. „Eisva mudu abudu“, Klaipėdos suaugusiųjų gimnazija“). Dalyvavo trys mokytojai.</p> <p>2011 m. subūrėme keturių žmonių komandą, tačiau buvo pakviesti tik du į stovyklą mokytojams „Kukutynė 2011“. Stovykla vyko 5 dienas.</p> <p>Dailės, technologijų mokytojai (4) kasmet gauna padėkas bei pažymėjimus už dalyvavimą respublikiniame moksleivių liaudies dailės konkurse „Sidabro vainikėlis 2017“.</p>	Stovykla „Kukutynė 2011“ (5 d.), konferencija „Eisva mudu abudu“ (2015-2016 m.m.).
12.	Telšių suaugusiųjų mokykla	-	-
13.	Trakų suaugusiųjų mokymo centras	Susijusių su etnokultūra - 43 seminarai, vienam mokytojui vidutiniškai tenka 0,7 seminaro.	Etninės kultūros ugdymo organizavimo kvalifikacinių kursų vadovai nėra baigę, tačiau yra dalyvavę įvairiuose etninės kultūros kvalifikacijos kėlimo kursuose bei seminaruose.
14.	Vilkaviškio r. Giedrių jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	-	-
15.	Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija	vidutiniškai tenka 3 kursai mokytojui	-tokios analizės mes neatlikome
16.	Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija	Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjungos konferencija „Etnokultūrinis ugdymas mokyklos bendruomenei“ 2016-08-26; Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Užgavėnės. Personazai ir kaukės mūsų kultūroje“ 2016-01- 26/27; Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Erdvinio mąstymo ugdymas kuriant tradicinius šiaudinius sodus“ 2016-04-26;	-

		<p>Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Kalendorinės šventės – gyvosios kultūros dalis. Žiemos šventės“ 2013-11-27;</p> <p>Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Kalendorinės šventės – gyvosios kultūros dalis. Rudens šventės“ 2013-10-8/9;</p> <p>VDU etnologijos ir folkloristikos magistro studijos 2015;</p> <p>Seminaras „Pavasario šventės“ 2013-03-13/14;</p> <p>Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Kraštotyros rinkinių sudarymo metodika“ 2013-03-19;</p> <p>Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjungos konferencija „Etnokultūrinis ugdymas mokyklos bendruomenei“ 2016-08-26;</p> <p>Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Užgavėnės. Personažai ir kaukės mūsų kultūroje“ 2016-01-26/27;</p> <p>Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Erdvinio mąstymo ugdymas kuriant tradicinius šiaudinius sodus“ 2016-04-26;</p> <p>Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Kalendorinės šventės – gyvosios kultūros dalis. Žiemos šventės“ 2013-11-27;</p> <p>Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Kalendorinės šventės – gyvosios kultūros dalis. Rudens šventės“ 2013-10-8/9;</p> <p>VDU etnologijos ir folkloristikos magistro studijos 2015;</p> <p>Seminaras „Pavasario šventės“ 2013-03-13/14;</p> <p>Kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Kraštotyros rinkinių sudarymo metodika“ 2013-03-19;</p>	
17.	Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras	Vidutiniškai kiekvienas išvardinto dalyko mokytojas daugiau kaip 5 dienas dalyvavo kvalifikacijos kėlimo renginiuose, tarp jų ir etninės kultūros, atsižvelgiant į pasiūlą.	Mokyklos vadovo pareiga organizuoti ugdymo procesą ir užtikrinti dalykų mokytojų kvalifikacijos tobulinimą.

Iš 3 lentelės duomenų matyti, kad etninės kultūros kvalifikacijos kėlimo kursas, tiesiog seminarus ar konferencijas yra lankę 64 % mokytojų ir 29 % suaugusiųjų ugdymo įstaigų vadovų. Remiantis minėtais duomenimis, galima teikti pasiūlymą Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigoms dažniau dalintis gerąja patirtimi rengiant tradicines šventes, įstaigų mokytojams ir vadovams dar aktyviau dalyvauti etninės kultūros kvalifikacijos kėlimo renginiuose, ir, kaip jau minėta, ieškoti kelių ne tik etninės kultūros kokybiškai integracijai, tačiau ir etninės kultūros pasirenkamajai pamokai.

II. ETNOKULTŪRINIŲ RENGINIŲ CHARAKTERISTIKA

Siekiant ištirti etnokultūrinių renginių Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigose kokybę, tyrimo metu buvo peržiūrėta ir vertinta visų įstaigų internetiniuose puslapiuose skelbiama medžiaga bei analizuojamos užpildytos anketos.

Vertinant aptiktus etnokultūrinius reiškinius ir etninės kultūros integracijos ugdymo įstaigose kokybę, buvo atsižvelgiama į šiuos faktorius – aptiktų etnokultūrinių renginių aprašų kokybę ir kiekybę, atskirai vertintas Užgavėnių šventės aprašas, atkreiptas dėmesys į etnokultūrinius kolektyvus tirtose įstaigose ir tautinio kostiumo dėvėsenos tradiciškumą. Tyrimo metu suaugusiųjų ugdymo įstaigų internetiniuose puslapiuose rastos etnokultūros apraiškos pateiktos 4 lentelėje.

4 lentelė. Suaugusiųjų ugdymo įstaigų internetiniuose puslapiuose aprašyti etnokultūros reiškiniai.

Įstaigos pav.	Aptikti etninės kultūros integracijos reiškiniai	Aptiktų etnokultūrinių renginių aprašai
1. Alytaus suaugusiųjų ir jaunimo mokykla	Edukaciniai užsiėmimai „Senoviniai mediniai žaislai“ (8–10 kl.); Apleistų kapų tvarkymas; Advento vakaronė; Išvykos į kraštotyros muziejaus edukacines programas	Jaukus mokyklos kambarys; Pasaulinės vandens dienos minėjimas suaugusiųjų ir jaunimo mokykloje; Spalvingas minčių serpantinas; Folkloro ansamblis „SKUJA“ koncertavo Alytaus globos namuose; Kalėdinė popietė rusų šeštadieninėje mokykloje; Adventinis rytmetis; Rusų šeštadieninės mokyklos išvykos į Kauną ir Gardiną; Kalėdinių darbų paroda mokykloje; Adventinė popietė Simne; Kalėdinis pasibūvimas mokykloje; Folkloro ansamblis „SKUJA“ dalyvavo suaugusiųjų mokymosi savaitės forumo atidaryme; Folkloro ansamblis „SKUJA“ dalyvavo poeto Albino Rauličkio knygos „Branginki laiko smiltelę“ pristatyme; Viena diena Rygoje; Europos kalbų diena mokykloje
2. Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras	Neformaliojo ugdymo renginių plane numatytos šios su etnine kultūra sietinos šventės (15–16 m. m.): Rankų darbo kalėdinių žaisliukų ir dekoracijų paroda „Pakvieskim į namus stebuklą“; Kalėdinė popietė; Šv. Velykos; Socialinio ugdymo klasėse – smulkieji amatai	Atvelykis; Šventų Velykų belaukiant; „Siūkit, auskit, riškite darbščiosios rankelės“; Žibučių žydėjimo šventė Rietavo dvare; „Protų mūšis“; Užgavėnių puota 2017; Duonos kelias; Viešnagė Balstogėje; Adventas; Adventas – Kalėdų belaukiant

3. Jonavos suaugusiųjų švietimo centras	Pasirenkamasis – „Krašto istorija“	Vilniaus krašto verbos: figūrinių ir plokščiųjų verbų rišimas; Jonavos SŠC kapelai „Lankesa“ 10 metų Užgavėnių šventė Edukacinė programa Jonavos krašto muziejuje: Žvakių liejimas; Spalvoto meduolio diena
4. Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras	Neformaliojo ugdymo – 1 val. Etninė kultūra – istorijos mokytoja metodininkė	Lipdytinės keramikos kūrybinių darbų paroda; Gerosios patirties seminaras „Tautinio kostiumo ypatumai: lėlės kūrimas“; Mokymai „Lipdytinės keramikos galimybės“
5. Joniškio jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	Likviduota SPRENDIMAS DĖL JONIŠKIO JAUNIMO IR SUAUGUSIŲJŲ MOKYKLOS LIKVIDAVIMO 2017 m. gegužės 31 d. Nr. T-141 Joniškis	
6. Kaišiadorių suaugusiųjų ir jaunimo mokykla		Edukacinė pamoka „Duonos kelias“; Edukacinė pamoka „Žaslių krašto kūgelis“; Morės gaminimas; Užgavėnės; Edukacinė išvyka „Kibinų kelias“; Išvyka į Zyplių dvarą (kalvystė, keramika); Pravieniškių skyrius; Taikomųjų amatų būrelio veikla Užgavėnių šventės proga
7. Kalvarijos suaugusiųjų mokykla	Neaptikta	Meninė kompozicija – gyvybės medis Suaugusiųjų švietimo savaitėje
8. Kauno suaugusiųjų mokymo centras	Istorinis paveldo rinkėjų klubas – 3 val. Ne šventieji puodus lipdo“ – 4 val.	Edukacinė programa Lietuvių liaudies muzikos instrumentų muziejuje; Socialinių mokslų mokytojų metodinės veiklos grupės mokinių konferencija „Ką man reiškia kultūra?“
9. Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Pastebėta etninės kultūros mokytoja	Edukacinės etnokultūrinės pamokos muziejuje; Medžio drožyba
10. Klaipėdos suaugusiųjų gimnazija	Nerasta Etnine kultūra siūloma. 2016 m. nesirinkta. Etninės kultūros mokytoja yra	Keramikos fantazijos; Edukacinė ekskursija į Trakus; Prie slavų kultūros prisilietus; Edukacinė išvyka Kretingos amatų centrą; Pažintinė ekskursija – „Kovų su kryžiuočiais keliais“; Pažintinė ekskursija „Vingiuotu Nemuno slėniu“
11. Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras	Būrelių, integracijos nestebėta. Kito etnokultūrinio ugdymo nepastebėta Etnologo nėra	Tik meduolių šventė Kalėdoms
12. Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Integracija į dalykų turinį?	Užgavėnės; Velykų suvenyrai; 40-ies paukščių diena
13. Plungės suaugusiųjų švietimo centras	Edukacinė išvyka „Plungės krašto istorinis, kultūrinis paveldas bei jo panaudojimas ugdymo procese“;	

	Edukacinė išvyka „Unikalus Žemaičių Kalvarijos krašto istorinis paveldas“; Edukacinė išvyka „Telšių krašto istorijos, kultūros ir gamtos paveldo panaudojimas ugdymo procese“ Sueiga, skirta Piliakalnių metams (Mažeikių r. Gyvolių k.) (Trečiojo amžiaus universitetas)	
14. Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Pamokų tvarkaraštyje – taikomasis m. amatai; Solinis dainavimas ir folkloras	
15. Šiaulių suaugusiųjų mokykla	Kraštotyros būrelis; Edukacinė išvyka į Kernavę, Vilnių	Vakaras Kalėdų belaukiant
16. Šilalės suaugusiųjų mokykla	Taikomasis menas – amatai ir dizainas – tvarkaraštyje	„Kalėdų vainikas“; „Kalėdos, kvepiančios meduoliais“; „Kalėdų belaukiant“ Varnių muziejuje
17. Šilutės jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras	neaptikta	
18. Tauragės suaugusiųjų mokymo centras	Etninė kultūra - pasirenkamasis dalykas	
19. Telšių suaugusiųjų mokykla	Skyrius, organizuojamas etninės kultūros ugdymą, vadovaujasi Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrąja programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-651 (Žin., 2012, Nr. 46-2252); Programa integruojama į istoriją ir pilietiškumo pagrindus (ne mažiau kaip 6 temos per mokslo metus).	
20. Trakų suaugusiųjų mokymo centras	Neaptikta integracijos ar pamokų	
21. Vilkaviškio r. Giedrių jaunimo ir suaugusiųjų mokykla		Velykų margučio paslaptis
22. Vilkaviškio r. Kybartų suaugusiųjų mokykla		Velykų rytmetis – margučių marginimas
23. Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras	Velykų margučių stendas	Gimnazijoje vyko projektas „Piliakalniai – tautinės tapatybės simboliai“, kuris skirtas 2017-iems – Piliakalnių metams – paminėti
24. Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija	Dirba du etninės kultūros specialistai, vyksta etninės kultūros pamokos; Veikia etninės veiklos klubas, meninės veiklos studija; Sertifikuota kvalifikacijos tobulinimo programa	Edukacinė išvyka į Neries regioninį parką; Vakaras Vėlinėms paminėti (filmas + misija Sibiras); Kūrybinės dirbtuvės „Šiaudinės Kalėdų saulutės. Rišimas, tradicijos ir semantika“

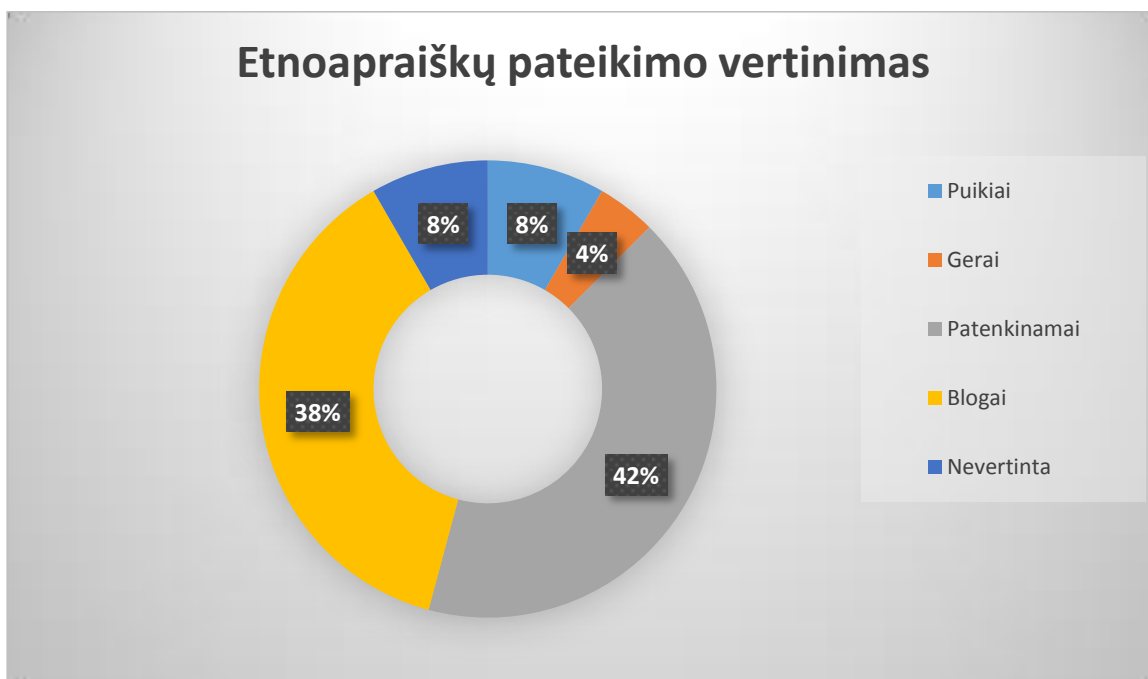
	„Šiaudinių sodų ir saulučių rišimas bei pritaikymas bendruomeniškumo ir erdvinio mąstymo ugdymui“. Vesti 36 val. kursai	(Suaugusiųjų mokymosi savaitė 2016 „Mokymosi spalvos“); Praktiniai mokymai „Bendruomeniškumo ugdymas veriant šiaudinius sodus“ Maišiagalos amatų centro Jauniūnų salėje; 2 Kalėdinių šiaudinių žaislų rišimo seminarai Rytų Lietuvos mokytojams; Advento vakaronės; „Užgavėnių veselia 2017“; Edukacinė išvyka į Kernavės archeologinės vietovės muziejų ir ekspoziciją po atviru dangumi; Seminaras „Ženkilai burtukėmis“ tautinio kostiumo metams pažymėti
25. Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija patenkinamai	Mokomoji - pažintinė ekskursija „Aukštaitijos gamtinis, istorinis, kultūrinis paveldas“; Kalėdinė mugė	

Įvertinus minėtus kriterijus, bendras suaugusiųjų ugdymo įstaigų vertinimas pateikiamas 5 lentelėje.

5 lentelė. Aprašytų etnokultūros reiškinių vertinimas.

Įstaigos pavadinimas	Etnokultūrinio integravimo puslapyje vertinimas
1. Alytaus suaugusiųjų ir jaunimo mokykla	Gerai
2. Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras	Patenkinamai
3. Jonavos suaugusiųjų švietimo centras	Puikiai
4. Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras	Patenkinamai
5. Joniškio jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	Uždaryta
6. Kaišiadorių suaugusiųjų ir jaunimo mokykla	Patenkinamai
7. Kalvarijos suaugusiųjų mokykla	Patenkinamai
8. Kauno suaugusiųjų mokymo centras	Patenkinamai
9. Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Patenkinamai
10. Klaipėdos suaugusiųjų gimnazija	Blogai
11. Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras	Blogai
12. Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Patenkinamai
13. Plungės suaugusiųjų švietimo centras	Blogai
14. Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Blogai
15. Šiaulių suaugusiųjų mokykla	Patenkinamai
16. Šilalės suaugusiųjų mokykla	Blogai
17. Šilutės jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras	Blogai
18. Tauragės suaugusiųjų mokymo centras	Nėra aprašų ar foto
19. Telšių suaugusiųjų mokykla	Patenkinamai
20. Trakų suaugusiųjų mokymo centras	Blogai
21. Vilkaviškio r. Giedrių jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	Blogai
22. Vilkaviškio r. Kybartų suaugusiųjų mokykla	Blogai
23. Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras	Patenkinamai
24. Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija	Puikiai
25. Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija	Patenkinamai

Remiantis analizės duomenimis, matyti, kad suaugusiųjų ugdymo įstaigos skiria nepakankamai dėmesio viešinant kokybiškus renginius ir reiškinius internetiniuose įstaigų puslapiuose, nes patenkinamai ir blogai buvo įvertinta net 80 % suaugusiųjų ugdymo įstaigų internetinių puslapių aprašų (5 pav.), todėl rekomenduotina skirti daugiau dėmesio kokybiškai aprašant etnokultūrinius reiškinius.

5 pav. Etnokultūrinių aprašų suaugusiųjų ugdymo įstaigų internetiniuose puslapiuose vertinimas, proc., N=25

Pabrėžtina, kad vertinant tik nuotraukas ar aprašus negalima tiksliai įvertinti etnokultūrinių reiškinių kokybės, tačiau internetinės suaugusiųjų ugdymo svetainės, be abejonės, yra įstaigų įvaizdžio dalis, todėl būtina visus reiškinius ir renginius fiksuoti kuo tiksliau ir aprašyti kuo išsamiau.

Pastebėtina, kad 2016–2017 m. m. – Tautinio kostiumo metais, tautinis kostiumas įstaigų internetiniuose puslapiuose užfiksuotas tik 5 įstaigose iš 25. 2-iejų suaugusiųjų ugdymo įstaigų tautiniai kostiumai įvertinti puikiai, 2 – gerai ir 1 – patenkinamai. Iš tyrimo anketų matyti, kad tautinių kostiumų suaugusiųjų įstaigos apskritai turi mažai – tautinius kostiumus nurodė turinčios tik 3 įstaigos – Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras turi 2 komplektus, Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija – 4 komplektus, Telšių suaugusiųjų mokykla teigia prieš 15 metų turėję 10 komplektų, tačiau jie jau susidėvėję. 2 ugdymo įstaigos (Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija ir Tauragės suaugusiųjų mokymo centras) nurodė prareikus tautinių kostiumų juos skolinantys iš kitų mokyklų, ansamblių ar teatrų.

Tautinis kostiumas – svarbi tautinės kultūros dalis. Rekomenduotina ir suaugusiųjų ugdymo įstaigose surasti galimybių įsigyti kokybiškų tautinių kostiumų ir formuoti tinkamą tautinio kostiumo dėvėsenos nuostatą.

III. MOKINIŲ TAUTINĖ SAVIVOKA IR ETNOKULTŪRINIS IŠPRUSIMAS

Kaip minėta įvade, į mokiniams pateiktą anketą atsakė 154 17–44 metų 10–12 klasių mokiniai iš 9 Lietuvos suaugusiųjų ugdymo įstaigų. Į klausimą, ar jų lankomoje ugdymo įstaigoje galima rinktis etninės kultūros pamokas, 21,4 % mokinių atsakė teigiamai, 46,8 % – neigiamai. Gana didelė mokinių dalis – 30,5 % atsakė nežinantys (6 pav.).

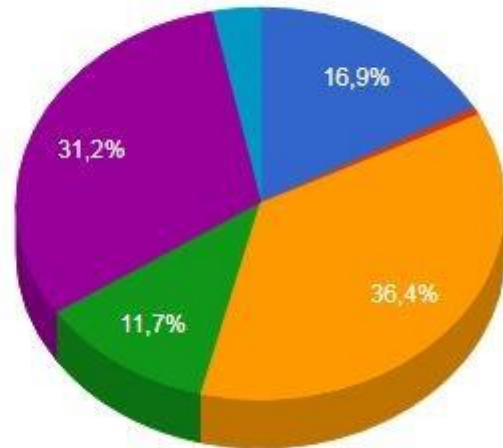

6 pav. **Mokinių apklausos rezultatai (4 klausimas), proc., N=154**

Norint išsiaiškinti etnokultūrinės mokinių žinias, anketoje buvo paprašyta atsakyti, apie ką kalba Sovijaus mitas, kuriame Lietuvos regione paplitusios sutartinės, kokie aukštaičių moterų tautinio kostiumo skiriamieji bruožai (šios temos minimos bendrojoje etninės kultūros programoje). Sovijaus mitą teisingai apibūdino tik 36,4 % respondentų (7 pav.), Aukštaitiją įvardino tik šiek tiek daugiau nei pusė apklaustųjų (8 pav.), beveik tiek pat – tik pusė respondentų žinojo, koks tautinio kostiumo bruožas būdingas Aukštaitijos moterų aprangai (9 pav.)

10. Apie ką kalba Sovijaus mitas ?

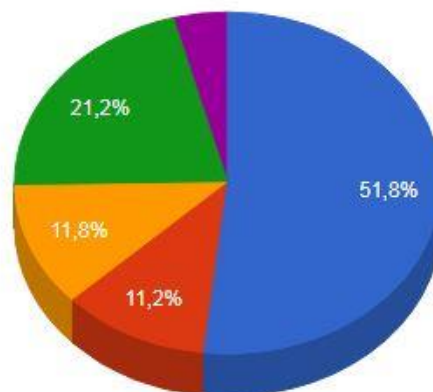
- Apie pasaulio sukūrimą
- Apie Kalėdų šventę
- Apie laidojimo papročius
- Apie lietuvių tautos susidarymą
- Nesu tokio girdėjęs
- Neatsakė į klausimą

7 pav. Mokinių apklausos rezultatai (10 klausimas), proc., N=154

13. Kuriame Lietuvos regione paplitusios sutartinės?

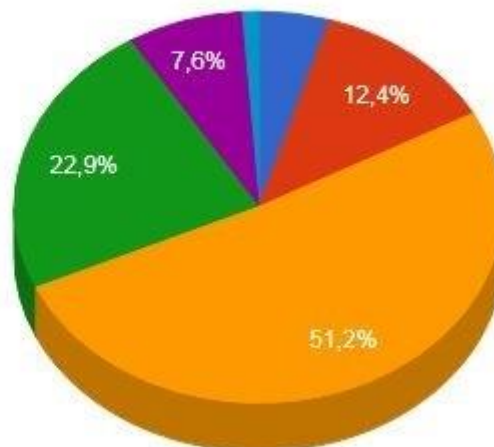
- Aukštaitijoje
- Žemaitijoje
- Suvalkijoje
- Dzūkijoje
- Mažojoje Lietuvoje

8 pav. Mokinių apklausos rezultatai (13 klausimas), proc., N=154

13. Kuris iš išvardintų požymių būdingas aukštaičių moterų tautiniam kostiumui?

- Juodi plisuoti sijonai
- Lelijų raštai prijuostėse
- Balti nuometai
- Daug languotų skarų
- Vytinės juostos
- "Delmonai,

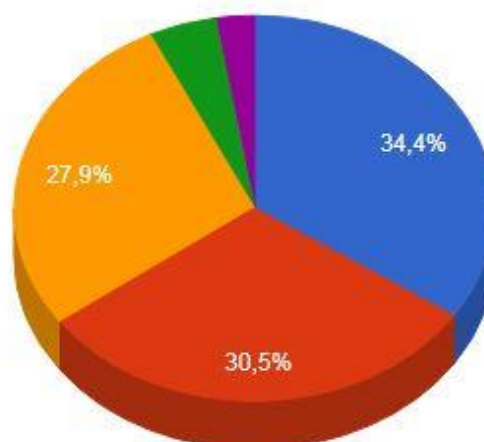

9 pav. Mokinių apklausos rezultatai (13 klausimas), proc., N=154

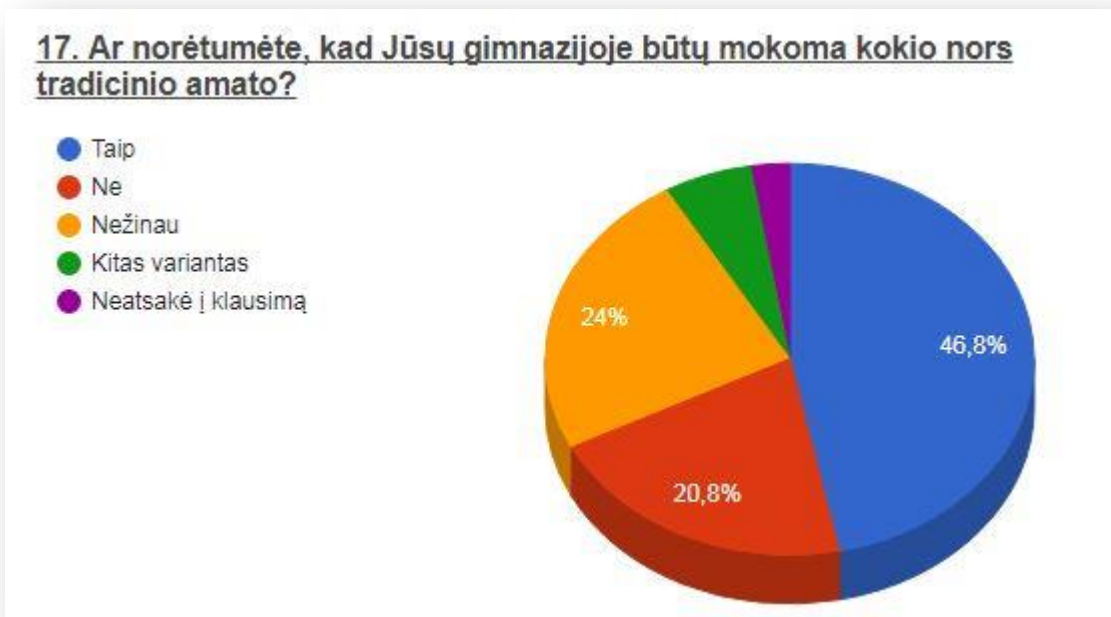
Tyrimo metu paaiškėjo, kad etninės kultūros mokytis nenorėtų 30,5 % respondentų (10 pav.). Likusieji norėtų (34,4 %) arba nežino (27,9 %). Tokie tyrimo rezultatai leidžia spėti, kad pastarieji, tinkamai pasiūlius, etninės kultūros dalyko galėtų mokytis. Šią hipotezę patvirtintų ir atsakymų į 17 ir 18 klausimus rezultatai – tradicinio amato nenorėtų mokytis tik 20,8 % respondentų (11 pav.) ir apie tradicijų puoselėjimą šiuolaikiniame pasaulyje nenorėtų diskutuoti tik 18,8 % apklaustųjų (12 pav.)

16. Ar norėtumėte gimnazijoje mokytis etninės kultūros?

- Taip
- Ne
- Nežinau
- Kitas variantas
- Neatsakė į klausimą

10 pav. Mokinių apklausos rezultatai (16 klausimas), proc., N=154

11 pav. Mokinių apklausos rezultatai (17 klausimas), proc., N=154

12 pav. Mokinių apklausos rezultatai (18 klausimas), proc., N=154

Remiantis šiais tyrimo rezultatais, matyti, kad didžioji dauguma suaugusiųjų ugdymo įstaigų mokinių supranta etninės kultūros svarbą, todėl rekomenduotina įstaigoms ieškoti būdų, kaip etninės kultūros dalyką įtraukti į pasirenkamųjų dalykų sąrašą.

Anketoje, skirtoje įstaigų administracijoms, buvo prašoma aprašyti, su kokiais etninės kultūros ugdymo sunkumais susiduriama mokyklose. Įstaigų atsakymai pateikiami 6 lentelėje.

6 lentelė. Anketų duomenys. Kalba netaisyta.

Eil. Nr.	Mokyklos pavadinimas	Sunkumai diegiant etninę kultūrą
1.	Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras	Dauguma mokinių mokosi Pataisos namų skyriuje, trūksta mokinio krepšelio lėšų ir kvalifikuotų specialistų.
2.	Jonavos suaugusiųjų švietimo centras	-
3.	Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras.	Suaugusiųjų ir jaunimo mokymas yra problemiškas. Centro mokytojų bendruomenė stengiasi juos sudominti tautosaka, etnografija, kultūros ir istoriniu paveldu mokiniams įdomiais, prieinamais ir patraukliais metodais.
4.	Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	Suaugusiųjų skyriaus mokiniai mokosi dvi dienas per savaitę (neakivaizdinės klasės), turi šeimas, dirba, todėl neaktyviai dalyvauja renginiuose.
5.	Klaipėdos suaugusiųjų gimnazija	Trūksta specialistų, išmanančių etninę kultūrą kaip kultūros vertybių visumą. Pats mokymas per mažai siejamas su tradicinės kultūros vertybėmis, joms pažinti ir įsisavinti nepakankamai naudojami įvairūs integravimo būdai. Suaugusiųjų mokymą apsunkina nepalankus požiūris į savo tautą, jos tradicijas.
6.	Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	-
7.	Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	-
8.	Tauragės suaugusiųjų mokymo centras	Susiduriame su lėšų trūkumu tautiniams rūbams, muzikos instrumentams įsigyti, mokytojų kvalifikacijai tobulinti, būreliams organizuoti.
9.	Trakų suaugusiųjų mokymo centras	Nuotolinio mokymo proceso organizavimo būdu besimokančioms klasėms sudėtinga organizuoti etninės kultūros ugdymo priemones.
10.	Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija	-
11.	Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija	-
12.	Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras	Skiriamų lėšų stoka, Ugdymo plano suaugusiesiems apribojimai.
13.	Vilkaviškio r. Giedrių jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	-
14.	Kaišiadorių suaugusiųjų ir jaunimo mokykla	-
15.	Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras	Centre mokosi suaugę asmenys, kurie dirba, augina mažamečius vaikus, prižiūri senus tėvus, daugelis gyvena ne mieste. Mokiniai didžiausią dėmesį skiria pamokoms. Centro organizuojamuose renginiuose dalyvauja, tačiau dažnai sulaukiame pastabų, jog įvairiuose panašiuose renginiuose jie dalyvauja savo vaikų mokyklose, darželiuose, kaimo bendruomenių šventėse.
16.	Kybartų suaugusiųjų mokykla	-
17.	Telšių suaugusiųjų mokykla	-

IŠVADOS IR SIŪLYMAI

1. Remiantis šio tyrimo duomenimis, nustatyta, kad etninės kultūros specialistų, galinčių tinkamai dėstyti etninę kultūrą ar konsultuoti integruojančius mokytojus, suaugusiųjų ugdymo įstaigose išties trūksta, todėl rekomenduojama sudaryti galimybę aukštosiose Lietuvos mokyklose įgyti etninės kultūros mokytojo specialybę.
2. Apžvelgus 2017 m. lietuvių k., istorijos ir geografijos valstybinių brandos egzaminų rezultatų koreliaciją su etninės kultūros apraiškomis suaugusiųjų ugdymo įstaigose, paaiškėjo, kad geriausių rezultatų 2017 m. pasiekė etninės kultūros dalyką turėjusios ir etniniam neformaliajam ugdymui daugiausia valandų skyrusios ugdymo įstaigos, todėl siūloma etninės kultūros dalyką priskirti prie privalomų pasirenkamųjų dalykų, o kokybiškai integracijai skirti dar didesnę dėmesį.
3. Siūloma suaugusiųjų gimnazijoms glaudžiau bendradarbiauti, surengti pasidalijimo gerąja etninės kultūros ugdymo patirtimi konferencijų.
4. Atlikto tyrimo duomenimis suaugusiųjų ugdymo įstaigos skiria nepakankamai dėmesio viešindamos kokybiškus renginius ir reiškinius internetiniuose įstaigų puslapiuose, todėl rekomenduotina skirti daugiau dėmesio viešinant kokybiškus etnokultūrinių reiškinių aprašus.
5. Ir toliau skirti didesnę dėmesį suaugusiųjų ugdymo įstaigų darbuotojų etninės kultūros kompetencijų ir etnokultūrinės nuovokos tobulinimui, juolab kad etninės kultūros integracija tikslinga tik tuomet, kai ji yra kokybiška ir patraukli mokiniams, leidžianti tradicijas pritaikyti šiuolaikiniame pasaulyje.